

Бонюк Кристина,

студентка 4 курсу спеціальності «Економіка підприємства»

Науковий керівник: **Печенюк А. П.,**

к.е.н., асистент кафедри економіки,

підприємництва, торгівлі та біржової діяльності,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

Розвиток аграрного сектору відбувається в умовах мінливого середовища. Тому трансформування структури та організації підприємств агробізнесу стає необхідним управлінським рішенням, яке спрямовується на модернізацію, підвищення адаптаційних можливостей підприємств, що є однією з основ підвищення їх ефективності [1].

Основним вектором управління розвитком аграрних підприємств є забезпечення їх конкурентоспроможності та життєздатності загалом. Надійність, стійкість, живучість та вмотивованість до розвитку – основні складові життєздатності, які віддзеркалюють різні аспекти підприємництва. Тому для забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних аграрних підприємств та досягнення ефективного їх функціонування необхідно застосовувати підходи стратегічного планування.

Сьогодні ставлення до планування діяльності в сільському господарстві у багатьох керівників неоднозначне.

До недавнього часу, безперечним лідером серед інструментів планування був Excel, навіть незважаючи на його недоліки: погано працює з великими файлами, немає план-фактного аналізу, історії розрахунків та ін.

Сьогодні сільгоспвиробники мають можливість застосовувати сучасний засіб для отримання достовірної інформації про діяльність компанії – спеціалізовану програму для обліку в сільському господарстві .

Спеціально для планування діяльності сільгоспідприємства розроблена конфігурація «ІН-АГРО: Управлінський облік на сільськогосподарському підприємстві. Техніко-економічне планування в рослинництві». Даний програмний продукт допоможе планувати структуру посівів; створювати базу технологій; формувати технологічні карти; розраховувати потреби в матеріалах, робочій силі, техніці, сторонніх послугах, грошах, визначати планову собівартість продукції; розраховувати витрати елеваторів і струмів на доопрацювання і зберігання зерна. Крім того, з'явиться можливість планувати дохідну частину – збір врожаю, переробку зерна, реалізацію продукції.

В результаті можна оцінити прибутковість різних сценаріїв ведення господарської діяльності та проаналізувати потенційний вплив різних чинників на фінансовий результат і прийняти правильне рішення [2].

Компанією "ІН-АГРО" розроблений ряд продуктів для автоматизації обліку і управління на сільськогосподарських підприємствах:

- ІН-АГРО: Управлінський облік на сільськогосподарському підприємстві.
БЮДЖЕТУВАННЯ
- ІН-АГРО: Управлінський облік на сільськогосподарському підприємстві.
ТІК
- ІН-АГРО: Управлінський облік на сільськогосподарському підприємстві.
ОПЕРАТИВНИЙ СКЛАД
- ІН-АГРО: Помічник агронома + картографія
- ІН-АГРО: Управлінський облік на сільськогосподарському підприємстві.
КОМПЛЕКСНИЙ ОБЛІК
- ІН-АГРО: Управлінський облік на сільськогосподарському підприємстві.
Оперативний транспорт
- ІН-АГРО: Виноробство[2].

На сьогодні стратегічне планування в аграрному секторі економіки України потребує вдосконалення, а саме[3]:

1) на макрорівні (державному рівні управління):

- вдосконалення нормативно-правової бази з питань стратегічного планування: прийняття закону «Про державне стратегічне планування», який би визначав основні засади системи державного стратегічного планування розвитку країни, встановив механізм проходження відповідних документів через усі стадії процесу стратегічного планування, визначив повноваження учасників даного процесу; прийняття закону, який конкретизував би основні засади та механізм упровадження стратегічного планування в аграрному секторі; - створення державного органу з питань стратегічного планування на державному рівні та виокремлення в його структурі відділу аграрного сектора; - залучення громадськості та сторонніх консультантів до формування стратегічних документів; - розробка системи стратегічних планів та програм розвитку; - контроль адекватності плану та його коригування; - розробка механізму реалізації плану;

2) на мезорівні (регіональному):

- створення регіональних дорадчих органів із питань стратегічного планування на регіональному рівні; - залучення місцевих аграріїв до розробки стратегічних планів; - розробка системи стратегічних планів та програм розвитку; - контроль адекватності плану та його коригування; - розробка механізму реалізації плану;

3) на мікрорівні (рівні окремого підприємства):

- залучення працівників нижчих ланок підприємств до розробки стратегічних планів; - консультування з регіональними дорадчими службами під час розробки стратегічних планів; - формування механізму доведення сформованого плану до всіх працівників; - розробка механізму реалізації плану; - контроль адекватності плану та його коригування; - розробка системи стратегічних планів та програм розвитку[3].

Для вибору ефективної стратегії розвитку або для формування власного стратегічного плану функціонування аграрного підприємства необхідно, щоб керівник, який буде приймати стратегічне рішення, володів технологією стратегічного управління. Він має розуміти принципи побудови стратегії, аналізувати фактори впливу внутрішнього та зовнішнього середовища господарювання на діяльність; бути здібним до стратегічного мислення.

При цьому важливим інструментом стратегічного мислення залишається стратегічне планування, яке має охоплювати не тільки виробництво, але й соціальні та екологічні аспекти сільськогосподарської діяльності, а саме вирішення проблем зайнятості та підвищення рівня життя населення, функціонування сільських територій; ресурсозбереження та відтворення довкілля[4].

Список використаних джерел

1. Ліпец Ю. Впровадження стратегічного менеджменту на підприємствах України як прогресивного напрямку їх розвитку. Проблеми науки. №6. С.55-58. URL: <http://ipdo.kiev.ua/files/articles/but4.pdf>
2. Планування в сільському господарстві: реальність чи мрія URL: <https://inagro.com.ua/ua/press-tsentr/publikatsii/planuvannya-v-silskomu-gospodarstvi-mriya-chi-realnist/>
3. Гордієнко М. І., Єльнікова Ю. В. Стратегічне планування в аграрному секторі. Причорноморські економічні студії, 2016. Вип. 4. С. 49-52. URL: Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_4_12
4. Постол А. Удосконалення стратегічного управління аграрних підприємств на засадах планування, маркетингу та конкурентних переваг. URL : http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/7_2017/26.pdf